

Πηγή: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 35

Επιφάνεια: 627.25 cm² **Αρθρογράφος:**

Θέματα: ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

Ημερομηνία έκδοσης: 05-01-2020

Κυκλοφορία: 2600

Οι Διεθνείς

Ένα σημαντικό έργο αναφοράς

ΤΑΚΗΣ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ,
Η Άνοδος και η Πτώση των Εργατικών Διεθνών. Β' κύκλος:
Η 2η Σοσιαλιστική Διεθνής, εκδόσεις Τόπος, σελ. 760

» **Μας εκπλήσσει** θετικά αυτό το κοπιαστικό και συστηματικό έργο αναφοράς που επιχειρεί ο φίλος και σύντροφος χρόνων Τάκης Μαστρογιαννόπουλος, με την **έκδοσή** στα 2013 του πρώτου Κύκλου που αφορούσε την 1^η Διεθνή (σ. 645), και τώρα του 2^{ου} Κύκλου που αφορά τη 2^η Σοσιαλιστική Διεθνή, ενώ το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί με έναν ακόμη τόμο για την 3^η Κομμουνιστική Διεθνή.

ΤΟΥ ΑΛΚΗ ΡΗΓΟΥ

Πρόκειται για μια πολύμοχθη εργασία σταθμό στην ελληνική βιβλιογραφία του Εργατικού Κινήματος όπως τόνιζε στη βιβλιοπαρουσίαση του πρώτου τόμου στις «Αναγνώσεις» (20/10/2013) ο Αλέξης Τσίπρας.

Μια δουλειά μερμηγκιού που συνεχίζεται αμείωτη και συνεχώς διευρυνόμενη, η οποία δεν ιστορεί απλά την εξέλιξη συγκρότησης του εργατικού κινήματος σε συνδικαλιστικό και πολιτικό επίπεδο, από την καταστολή της Παρισινής Κομμούνας μέχρι την κρίση στους κόλπους της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και την ουσιαστική της διάσπαση/ διάλυση, στα χρόνια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, αλλά την δένει λειτουργικά με την πορεία των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων σε κάθε ιδιαίτερο κοινωνικό σχηματισμό, όπου αναφέρεται αδρά μα ουσιαστικά, αλλά και με τις διεθνείς εξελίξεις και τους μετασχηματισμούς του κυρίαρχου Καπιταλιστικού Τρόπου Παραγωγής. Γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, μια που η κατανόηση της πορείας ενός κόμματος, ενός κοινωνικού κινήματος και μάλιστα διεθνικού χαρακτήρα όπως το εργατικό, δεν μπορεί να κατανοηθεί χωρίς αυτό το λειτουργικό δέσιμο. Όπως και τα διάφορα ρεύματα και οι έντονες συγκρουσιακές διεργασίες στο εσωτερικό του -μαρξιστών, αναρχικών, αναρχοσυνδικαλιστών, συντηρητικών, «μπλανκιστών» ακόμη και σοβινιστών σοσιαλιστών- δεν μπορούν να κατανοηθούν χωρίς αναφορά και στους μαχητικούς και άδολους θεωρητικούς του, καθώς βέβαια και στους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς εκφραστές του και τις συμβολές τους, θετικές, αρνητικές, αντιφατικές, στη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών αυτού του Διεθνικού Κινήματος.

Ενός κινήματος που εξαπλώνεται από την «καρδιά της καπιταλιστικής Ευρώπης, τη Γερμανία, μέχρι τα νησιά της ανερχόμενης δύναμης στην ασιατική ήπειρο, την Ιαπωνία, και από τις υποανάπτυκτες χώρες της Βαλκανικής, μέχρι το βιομηχανικό κολοσσό του νέου κόσμου, τις Ηνωμένες Πολιτείες...» αλλά και το Μεξικό -όπου συναντάμε τον καταλυτικό ρόλο στις διεργασίες ενός έλληνα, του Ροδοκανάκη- την Κούβα, την Αργεντινή την Χιλή, την Αυστραλία και το «Λευκό κίνημα» στη Νότιο Αφρική.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν ακριβώς οι σελίδες που αναφέρονται σε ...» άγνωστες» σε πολλούς από εμάς πτυχές του εργατικού κινήματος σ' αυτές τις περιοχές του πλανήτη. Όπως άγνωστες παραμένουν οι ιδιαιτερότητες της εξέλιξης του εργατικού κινήματος και των πολιτικών του εκφράσεων και σε μια σειρά κεντροευρωπαϊκές χώρες - με εξαίρεση ίσως κάποιες διάχυτες πληροφορίες για την Γαλλία και την Βρετανία ή την Ελβετία, όπου το μόνο που γνωρίζουμε είναι ότι σ' αυτή κατέφευγαν μια σειρά προσωπικότητες του εργατικού κινήματος, μαρξιστικού και αναρχικού. Αλήθεια, τι και πόσα γνωρίζουμε για το κίνημα στις σκανδιναβικές χώρες, Σουηδία, Νορβηγία Δανία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Ιρλανδία, την Πολωνία, με τις οποίες επίσης καταπιάνεται, δίνοντάς μας ενδιαφέροντα στοιχεία. Όπως επίσης τις διεργασίες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και προφανώς την χώρα μας. Και όλα αυτά με ένα λόγο λαγυρό και πυκνό, που δεν χάνεται σε

Έργο Χατζηπαργουρού, Νέκρια, 2019. Μέτσοβο, 2019, ανοξείδωτα σίδερα, λαμαρίνες, σίτες και μεταλλικές κλωστές, 210 x 30 x 30 εκ.

περίσσειες λεπτομέρειες. Επίσης, αναλυτικός είναι ο εστιασμός του στα πολιτικά διακυβεύματα των Συνεδρίων της Διεθνούς με τα οποία κλείνει και ο τόμος. Συνέδρια που αν και «δεν είχαν δεσμευτικό χαρακτήρα, είχαν μεγάλη πθική διάσταση», όπως διαπίστωνε ο Λένιν. Αξίζει πάντως να επισημανθεί, και αυτό κάνει ο συγγραφέας στο κλείσιμο της εισαγωγής του, ότι η σημερινή Σοσιαλιστική Διεθνής «αποτελεί την ολοκληρωτική άρνηση της 2^{ης} Σοσιαλιστικής Διεθνούς της ηρωικής περιόδου» με την πορεία της οποίας καταπιάνεται. Βέβαια, η πολύπλευρη αυτή περιδιολόγηση, όσο εύκολα διατυπώνεται, τόσο δύσκολα γίνεται κατορθωτή, χωρίς πλατειασμούς, αφοριστικές διατυπώσεις, συνθήεις στην αριστερά προκρούστιες λογικές. Και αυτό είναι το σημαντικότερο που κατορθώνει στο έργο που μας καταθέτει ο Μαστρογιαννόπουλος.

Προφανώς είναι αδύνατο να συνοψιστούν όλα αυτά στα περιορισμένα όρια μιας κριτικής παρουσίασης στις σελίδες των «Αναγνώσεων». Εκείνο που πάντως αξίζει να τονίσουμε κλείνοντας, είναι ότι σε καιρούς «αμνημοσύνης» όπως οι σημερινοί, η γνώση του χθες της Αριστεράς στην οποία είμαστε ενταγμένοι δεν αποτελεί έργο ταλμουδιστών αριστερών γραφών, αλλά μια ζώσα επικαιρότητα διαμόρφωσης της στάσης μας απέναντι στις αντιφάσεις του παρόντος. Μας εφοδιάζει με διαλεκτική ικανότητα αντιμετώπισης του παγκοσμιοποιημένου καπιταλιστικού εκμεταλλευτικού και βαθιά αλτρωτικού σήμερα. Και μ' αυτή την έννοια το φαινομενικά ανεπίκαιρο του έργου που λιτά παρουσιάσαμε αποκτά μια εκπλήσσοσα επικαιρότητα.